

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

УДК 130.2+130.3

Журба М. А.

доктор філософських наук, завідувач кафедри філософських та гуманітарних дисциплін, Інститут хімічних технологій Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля (Україна, Рубіжне),
zna_3@rambler.ru

У ПОШУКАХ ЄДИНОГО: ПОВЕРНЕННЯ ДО АНТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

У дослідженні, спираючись на метод логіко-філософської реконструкції всеєдності В. Моїсеєва, який був ним застосований при аналізі діалогу Платона «Парменід» здійснено спробу пояснити механізм утворення різновекторних структур розуміння віртуальної реальності. Відмічено, що при спробі уявити проєкції Єдиного, треба не просто розглянути будь-який його бік, – необхідна певна система, структура вирізання проєкцій із цілого. Підкреслено, що використання цього методу надасть можливість дещо поглибити розуміння прихованої цілісної матриці можливих варіацій віртуальної реальності. Наголошено, що відповідно до цього методу, кожне поняття розуміється як джерело різних його проєкцій, тому, розглядаючи ці проєкції можливо відтворити цілісну картину. Підкреслюється, що подібний підхід, який застосовується до розуміння віртуальної реальності, відкриває шлях до нетрадиційного розгляду проблем сучасної онтології та гносеології, а також надає можливість наблизитися до прихованої матриці можливих варіацій віртуальної реальності.

Ключові слова: віртуальна реальність, метод логіко-філософської реконструкції всеєдності, Єдине, синтез, проєкція, ціле.

При розгляді існуючих сучасних досліджень віртуальної реальності бачимо наступну картину: наукові пошуки у даному напрямку доволі різновекторні і багатогранні. Учені розглядають віртуальну реальність і як один із видів реальності, і як вид буття, і як вид небуття [1] тощо. Це, звісно, дозволяє ширше поглянути на проблему природи віртуального, проте й виникають певні труднощі при дослідженні означеної сфери: необхідно не тільки зрозуміти, яким чином утворюються ці різновекторні структури, але й відповісти на запитання, чи мають вони зв'язок між собою, чи є певна єдність віртуального простору? А найцікавіше, – чи існує її структурне синтезуюче ядро?

Для вирішення поставленої задачі розглянемо метод логіко-філософської реконструкції професора В. Моїсеєва [2-4]. Застосування цього методу надасть нам можливість наблизитися до прихованої матриці можливих варіацій віртуальної реальності. Для досягнення мети В. Моїсеєв приводить приклад пов'язаний із діалогом Платона «Парменід», який заслуговує особливої уваги у західній метафізиці, бо містить потужну продуктивну силу, потенцію синтезуючих тенденцій. Тому цей діалог не залишився поза увагою багатьох вчених, дослідників, мислителів, які намагалися його розшифрувати та знайти прихований діалектичний та метафізичний код.

У діалозі розкрито вісім гіпотез (саме завдяки їх інтерпретаціям формувалися різні філософські системи), які, по суті, обумовили основний напрям розвитку усєї платонівської спадщини у філософії, насамперед неоп-

латонізмі. Багато філософів давали власні інтерпретації цього діалогу. Так, наприклад, О. Лосєв розкрив не тільки неоплатонічне трактування цього діалогу, але, звісна річ, мав і власні позиції, які не повністю відповідали деякими позиціями неоплатоніків.

Так, у контексті проведених досліджень М. Медоварова акцентує увагу на такому аспекті: «Адже сам «Парменід», як і всі інші діалоги Платона, не тількине закінчується яким-небудь певним висновком, але й залишає нез'ясованим найважливіше питання – чи слід розуміти опрацювання восьми гіпотез тільки як логічну гімнастику для розуму або ж ці гіпотези мають онтологічний статус. Правда, Платон все ж залишив включдо розгадки, розташувавши гіпотези в строго ієрархічному порядку, від самих «вищих» (пріоритету Єдиного) до самих «нижчих», де існування Єдиного заперечується» [2]. Звісно проходить дуже багато часу перед тим, як окреслюється саме онтологічне трактування діалогу (Плотін). Не дивлячись на те, що Плотін почав розглядати лише деякі гіпотези діалогу «Парменід», проте цього стало достатньо для формування основних підвалин неоплатонічної метафізики.

Діалектичні комбінації вже усіх восьми гіпотез здійснив інший античний філософ, представник неоплатонізму – Амелій. Практично повністю повторив запропоновану схему Амелія інший представник неоплатонізму Порфирій, правда, він дещо її модифікував. Подібні схеми також описували Ямвліх, Плутарх Афінський, Сіріан, Прокл тощо.

М. Медоваров у своєму дослідженні дає змістовний аналіз гіпотез Платона, розглянутих в діалозі «Парменід» саме Проклом: «Розбір першої гіпотези Прокл перетворив на її принципову трансформацію. Він заявив, що Єдине можна розуміти в трьох значеннях (як абсолютне, як суще і як таке, що стає сущим у часі), а Небуття у відносному і абсолютному значеннях. У «Платонівській теології» він трактував другу гіпотезу як буття ноуменальних категорій, з яких можна вивести всю міфологію і взагалі все суще. З другої гіпотези Прокл виділив ще одну додаткову, пов'язану зі становленням категорій в часі (таким чином, всього гіпотез виявилось дев'ять, а не вісім). Однак третю і четверту гіпотези він відніс до розумоосязної матерії, а наступні за ними і зовсім ігнорував з презирством, як безглузді. Навіть індивідуальним душам (на відміну від універсальної душі світу) Прокл відмовляв у співвіднесенні з логічними категоріями. ... Не тільки Платона, але всіх попередніх неоплатоніків від Гребля до Сіріана, додамо ми. Не дивно, що вузький формалізм Прокла, його зарозуміле третирування більшості гіпотез як безглузвих і дурних, не міг задовольнити наступне покоління неоплатоніків (яке, однак, прийняло прокловське виділення дев'яти гіпотез замість восьми)» [5]. Серед інших неоплатоніків, що досліджували діалог «Парменід», був Дамаскій, погляди якого у більшості розуміння гіпотез

Платона повністю збігався зі поглядами Прокла (збіглися у п'яти гіпотезах).

На думку М. Медоварова, інтерпретація «Парменіда» Дамаскієм не тільки завершує історію античного розуміння неоплатонізму, але є досить актуальною для нашого часу: «Адже якщо всі, навіть найогидніший безглуздівець, можна вести до однієї гіпотези «Парменіда», як зрозумів же Прокл (і, напевно, розумів сам Платон), то, наприклад, філософія XVII століття буде відповідати п'ятій гіпотезі (у прокловській нумерації), філософія Просвітництва – шостій, апостмодерністська філософія – останній, дев'ятій гіпотезі. Боявище безсуті, про який вперше заговорив І. Канть як проречі-в-собі, на наших очах знайшло втілення у віртуальній реальності. Симулякр – це те, що лежить нижче самого грубого матеріалізму, нижче нижнього кінця космічного яєця. Світогляд, який зараз стрімко розповсюджується, відповідає саме останній гіпотезі «Парменіда», гіпотезі, яку в більш здорові епохи ніхто всерйоз не розглядав. Звернення до Дамаска в такому випадку може сприяти прозрінню і розумінню аномальності всього сучасного світу» [2]. «Іншими словами, він пішов тому ж шляху онтологізації і структуралізму, по якому йшли євразійці М. Трубецької і П. Савицький «в рамках якого «структура» культури розуміється якгносеологічна модель, а як сутність, то бореалістично, а неноміналістично» [6]. О. Лосєв прийшов до закономірного висновку: «Усі вісім діалектичних позицій... абсолютно однакові необхідні і привісі свої складності і розгалуженості являють собою єдине ціле, але тільки дане в різних аспектах» [5, с. 503-504]. Однак Лосєв не зупинився на статичній констатації даного факту, а пішов далі і запропонував спроектувати гіпотези «Парменіда» на історію світової філософії, атак само і на світ взагалі. Тодів самочергування панівних вчень, а також і в ієрархічній ряді положеності різних аспектів дійсності, можна буде досягнути ритми буття і побачити гармонію цього ритмічного чергування – гармонію, в якій виявляє себе Абсолютна Міфологія» [2].

В контексті нашого дослідження особливий інтерес викликає підхід щодо розуміння діалогу, який запропонував В. Моїсєєв. Так як, по-перше, судячи із наведеного матеріалу, проведені дослідження вченого є синтезуючими по відношенню до інших дослідників, по-друге, саме підході В. Моїсєєва є важлива особливість, – це наочність та простота мови, легкість викладення та демонстрація складних філософських вузлів. Саме такий підхід обумовив успіх робіт В. Моїсєєва та загальне визнання проведених досліджень, як в Росії, так і далеко за її межами.

В. Моїсєєв зазначає, що цей діалог є надзвичайно складним в історії філософії. Дуже багато дослідників після неоплатоніків намагалися розкодувати, розшифрувати ту логіку, яка міститься у цьому діалозі. Тому вищезазначений автор робить спробу розшифрувати цей діалог, спираючись на розроблений ним метод логіко-філософської реконструкції. Наведемо уривок цього діалогу, а точніше зупинимось на розмові Парменіда та Сократа (де перший намагається пояснити основний метод філософії, який він використовував у своїх дослідженнях:

«Сократ. Если ты желаешь поупражняться, то возьми хотя бы предположение, высказанное Зеноном: допусти, что существует многое, и посмотри, что должно из этого вытекать как для самого самого по себе в отношении к самому себе и к единому, так и для единого в отношении к самому себе и ко многому.

С другой стороны, если многого не существует, то опять надо смотреть, что последует отсюда для единого и для многого в отношении их к себе самим и друг к другу. И далее, если предположить, что подобие существует или что его не существует, то опять-таки, какие будут выводы при каждом из этих двух предположений как для того, что было положено в основу, так и для другого, в их отношении к себе самим и друг к другу. Тот же способ рассуждения следует применять к неподобному, к движению и покою, к возникновению и гибели и, наконец, к самому бытию и небытию; одним словом, что только ни предположишь ты существующим или несуществующим, или испытывающим какое-либо иное состояние, всякий раз должно рассматривать следствия как по отношению к этому предположению, так и по отношению к прочим, взятым поодиночке, и точно так же, когда они в большем числе или в совокупности. С другой стороны, это прочее тебе тоже следует всегда рассматривать в отношении как к нему самому, так и к другому, на чем бы ты ни остановил свой выбор и как бы ты ни предположил то, что предположил существующим или несуществующим, если ты хочешь, поупражнявшись надлежащим образом в этих вещах, основательно прозреть истину» [5].

Непідготовленому читачу досить важко розібратися в усіх тонкощах даного діалогу, занадто вже він заплутаний та неоднозначний. Це з одного боку, з іншого, і сам запропонований метод В. Моїсєєва є також досить складним. Проте, як зазначає сам автор, увесь діалог будеться як типова ілюстрація цього методу до основних категорій античної діалектики та до вищого філософського поняття – Єдиного.

Спробуємо зрозуміти і сам діалог, і сам метод, звернувшись до досліджень В. Моїсєєва. Почнемо із самої структури діалогу. Відомо, що він складається із восьми частин, в яких розглядаються різні сторони Єдиного, його різні можливі аспекти, в різноманітних системах. Тому цілком логічно В. Моїсєєв робить узагальнення, з яких виходить, що в основу діалогу покладена ідея уявлення про категорію вищого поняття, як про деяку вищу сутність, яка може розглядатися із різних сторін, із різних точок зору, можуть вирізатися різні проєкції (начала) із цього Єдиного. Тому сама ідея діалогу полягає у тому, щоб побудувати ці проєкції і розглянути їх одна за одною. Як ми зазначили вище, у Платона таких проєкцій Єдиного виникає вісім. Як це здійснити? Вищезазначений автор зазначає, що вирізати треба красиво. Про що йдеться мова?

Мова йде про те, що коли ми намагаємося уявити проєкції Єдиного, то необхідно не просто взяти любий її бік, – необхідна певна система, структура вирізання проєкцій із цілого. У даному випадку у цьому процесі повинна бути чітка логіка, щоб не було нічого втрачено, щоб усі сторони знайшли своє відображення і кожний бік зберіг свою змістовність.

Саме цьому, власне кажучи, і присвячений цей метод – метод античної діалектики. Відповідно до цього

методу, кожне поняття розуміється в античній філософії як джерело різних його проєкцій, тому, можливо, розглядаючи ці проєкції відтворити цілісну, повну картину. Це і є метод синтезу, який забезпечує привнесення різних начал у вседність. В. Моїсєєв намагається проаналізувати цей діалог з точки зору вищезазначених структур логіки вседності: синтез (джерело синтезу), обмежуючі умови, самі аспекти (сторони) та сама процедура узагальненого проєціювання.

Так для того, щоб прояснити, розшифрувати той непростий смисл, що закладений у вищезазначеному діалозі В. Моїсєєв використовує цю структуру, власний метод – метод логіко-філософської реконструкції, який детально виклав на рисунку 1.

Такий підхід, на нашу думку, багато в чому розкриває незрозумілі частини цього діалогу, а головне, наглядно демонструє його цілісність, яку дуже важко відчутти, уявити при читанні цього діалогу. Так, на рисунку 1 представлена результативна структура, завдяки якій можливо представити структуру діалогу Платона «Парменід».

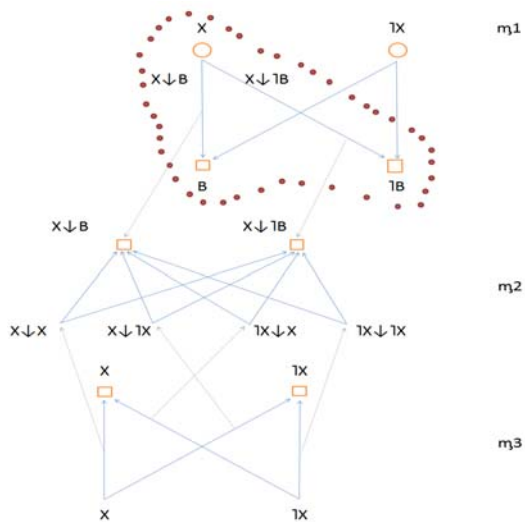

Рис. 1. – Метод логіко-філософської реконструкції діалогу «Парменід» за В. І. Моїсєєвим.

Спочатку визначимо основні елементи структури ментальної багатоманітності.

О – джерела синтезу X та $\square X$.

До речі, автор наголошує, що у якості джерел синтезу може виступати будь-які поняття, любі категорії, що, звісно, надає подібній структурі необхідну нам універсальність (спокій-рух, причина-наслідок, єдине-багатоманітне, кількість-якість). Будь-які категорії можуть розглядатися у якості цих аспектів. Так на рисунку В. Моїсєєв визначає їх як X та $\square X$ (не- X), що дає нам можливість наприклад розглянути єдине та багатоманітне.

↓ – різні можливі аспекти, які можуть утворитися із джерела синтезу. Як бачимо на рисунку, від кожної категорії ми можемо утворити два аспекти (дві стрілки). Ці аспекти утворюються в наслідок взяття категорії у рамках тих чи інших обмежуючих умов.

□ – обмежуючі умови. У якості таких обмежуючих умов на рисунку нижче слугує буття (B) та небуття

($\square B$). У даному випадку, категорії буття та небуття виступають як ті умови відношення, до яких можливо утворювати різні аспекти тих чи інших категорій (X та $\square X$).

Для орієнтації у запропонованій методології В. Моїсєєв радить його розділити на три складові, три ментальні багатоманітності, відповідно: верхньої (\square_1), нижньої (\square_3), та середньої треті (\square_2). Ці структури дозволяють варіювати будь-яке поняття, категорію з його різними сторонами, аспектами. В контексті дослідження віртуальної реальності таким метод є доволі прогресивним, тому окреслимо деякі його аспекти.

Враховуючи вищевикладене В. Моїсєєв робить наступні узагальнення: таким чином категорію X ми можемо розглянути при умові буття і при умові небуття. Мається на увазі верхня третя ментальної багатоманітності (\square_1). Таким чином від X відходять дві стрілки, які символізують два аспекти цієї категорії ($X \downarrow B$ та $X \downarrow \square B$). Так само й інша категорія $\square X$ при умові буття та $\square X$ при умові небуття ($\square X \downarrow B$ та $\square X \downarrow \square B$). Які таким же чином проварійовані, зазначає В. Моїсєєв, і також для неї може бути створені дві предикації, дві моди. Так представляється вищезазначеним автором його перше ментальне багатоманіття. Так з цих позицій ми маємо можливість розглядати будь-які багатоманітності саме з позиції існування і неіснування. Таким чином ми можемо утворити дві моди.

У подальшому при формуванні послідовних структур, наголошує В. Моїсєєв, беруться аспекти тільки одного поняття. І це можливо простежити на рисунку 1, де виділяється лише половина ментальної багатоманітності, яка буде розкриватися у подальшому. Продовжуючи подальші дослідження ментального багатоманіття в діалозі «Парменід», В. Моїсєєв переходить до нижньої треті рисунку (\square_3), залишаючи поки що без уваги другу, середню частину.

Так у нижній треті (\square_3) представлено ще одне ментальне багатоманіття, де знову таки у якості джерела синтезу виступають два поняття X та $\square X$. Але тепер у якості обмежуючих умов, у рамках яких можуть розглядатися ці аспекти понять виступають знов таки самі ці поняття. Таким чином кожне поняття утворює знов по два аспекти, але це вже не X при умові буття (не буття), і не $\square X$ при умові буття (не буття), а X при умові X та X при умові $\square X$.

Найцікавішим є наступний етап, а саме розгляд утворення середньої треті рисунку (\square_2). Пригадаємо, те, що знаходиться зверху: у нас є два аспекти начала, які утворені по відношенню до буття та небуття, та низу середньої частини рисунку: і у нас є по два аспекти начала по відношенню до самого себе та себе іншого. Маємо структуру на вході початкову та на виході – кінцеву. Тепер необхідно їх об'єднати (нарізані раніше аспекти) та перейти до середньої частини, що повинна відобразити утворену ментальну багатоманітність. Ця взаємодія, як зазначає В. Моїсєєв, виражається у тому, що ті аспекти, які були утворені у першому ментальному багатоманітті, це X при умові буття та X при умові небуття ($X \downarrow B$ та $X \downarrow \square B$), становляться обмежуючими умовами третьої ментальної багатоманітності, а ті аспекти, які були утворені у другому (середньому) ментальному багатоманітті (при умові) ($X \downarrow X$, $X \downarrow \square X$, $\square X \downarrow X$, $\square X \downarrow \square X$) стають джерелом синтезу у другій ментальній

багатоманітності. І кожний із учасників синтезу починає утворювати по два аспекти на першочергових аспектах, які виступають на підставі обмежуючих умов третьої ментальної багатоманітності. Таким чином, зазначає В. Моїсеєв, всього утворюється 8 аспектів і у стрілок, які символізують ці 8 аспектів (проставлені номери відповідають номерам діалогу «Парменід»).

Це і є згорнута модель узагальненого методу античної діалектики, який використовувався в діалозі «Парменід». Таким чином ми бачимо, що в цьому методі використовуються ті ж інтуїції і ті ж структури, які передбачаються і в філософії всеєдності. І це не випадково. Тому що російська філософія всеєдності продовжує ідеї античної діалектики. Отже глибинні структури синтезу, які притаманні цим філософським системам, здаються у багато чому схожими між собою.

На цьому етапі В. Моїсеєв підкреслює важливий момент: антична філософія, антична діалектика використовує певний алгоритм синтезу, певний метод, і цей метод достатньо жорсткий (структурований), він визначений чиним структурований. Таким чином, розглядається не будь-який синтез, а, так би мовити, певний вид синтезу. І тільки в рамках певного виду синтезу передбачає розгортання основних ідей античної діалектики. Відомо, що російська філософія всеєдності намагалася не фіксувати чітко визначену структуру синтезів, які можуть бути самими різними.

У Платона, як ми бачимо, одні структури синтезу, у Гегеля інші системи синтезу, у інших філософів будуть свої системи синтезу. Проте є важлива особливість, яка їх об'єднує: кожний філософ дотримується певного алгоритму синтезу. І тут В. Моїсеєв робить припущення важливі для нашого подальшого дослідження, а саме – російська філософія всеєдності, враховуючи всі ці методи синтезу, створила універсальну структуру, яка відповідала і формі античної діалектики, і формі гегелівської діалектики. Таким чином, ця методологія (універсальна структура) виходить на синтез другого порядку. Саме з цієї точки зору синтез другого порядку набирає більшу універсальність, ніж та, яка існувала у минулих синтетичних системах.

Якщо поглянути більш уважно на процеси, які відбуваються у ключовій другій треті рисунку (\square_3), де утворилися 8 різних аспектів, яким В. Моїсеєв дає характеристики. Назвемо деякі.

Перший аспект: якщо ми будемо інтерпретувати X як єдине, цей аспект можна прочитати таким чином, – єдине у відношенні до себе при умові себе існуючого; другий аспект – єдине у відношенні до себе при умові себе неіснуючого; четвертий аспект – це багатоманітність як заперечення єдиного у відношенні до себе при умові існуючої єдності; сьомий аспект – це багатоманітність як заперечення єдиного у відношенні до єдиного при умові неіснуючої єдності.

Таким чином, усе розуміння в цілому цього процесу починає уявлятися як багатогранний кристал з множинністю граней, кожна з яких відповідає кожній частині діалогу, описується її кожний бік, в результаті утворюється багатогранна повнота, цілісність. Продемонстрований метод і виступає як основний метод античної діалектики.

Це був перший приклад, на якому зупинився В. Моїсеєв, продемонструвавши певні можливості ме-

тода логіко-філософської реконструкції, різних структур синтезу.

Спробуємо здійснити подібні дії при дослідженні віртуальної реальності. Припустимо, що джерело синтезу X – віртуальна реальність, $\square X$ (реальність), що дає нам можливість, наприклад, розглянути єдине та багатоманітне. Судячи з рисунку \downarrow – це різні можливі аспекти, які можуть утворитися із джерела синтезу при певних обмежуючих умовах, у нашому випадку такими є буття (B) та небуття ($\square B$).

Прочитаємо по рисунку: категорію X (віртуальну реальність) ми можемо розглянути при умові буття і при умові небуття. Таким чином, від X відходять дві стрілки, які символізують два аспекти цієї категорії: віртуальна реальність по відношенню до буття та віртуальна реальність по відношенню до небуття ($X \downarrow B$ та $X \downarrow \square B$). Так само й інша категорія Реальність ($\square X$) при умові буття та небуття ($\square X \downarrow B$ та $\square X \downarrow \square B$). По аналогії із розглянутим вище прикладом, ми створили дві предикації, дві моди, що утворюють перше ментальне багатоманіття (\square_1), що дає нам можливість розглядати будь-які багатоманітності саме з позиції існування і неіснування.

Так, у нижній треті (\square_3) представлено ще одне ментальне багатоманіття, де, знов таки, у якості джерела синтезу виступають два поняття – Віртуальна реальність (X) та Реальність ($\square X$). Але тепер у якості обмежуючих умов, у рамках яких можуть розглядатися ці аспекти понять виступають знов таки самі ці поняття. Таким чином кожне поняття утворює знов по два аспекти, але це вже не Віртуальна реальність при умові буття (небуття), і не Реальність при умові буття (небуття), а Віртуальна реальність при умові Віртуальної реальності та Віртуальна реальність при умові Реальності.

Так поступово ми переходимо до наступної середньої треті рисунку (\square_2). Як бачимо, кожний із учасників синтезу починає утворювати по два аспекти на першочергових аспектах, які виступають на підставі обмежуючих умов третьої ментальної багатоманітності.

У наслідок вищевикладених комбінацій ми можемо утворити вищезазначені грані багатогранного кристалу віртуальної реальності: 1. Віртуальна реальність у відношенні до себе при умові себе існуючого (тобто віртуальна реальність як вид буття); 2. Віртуальна реальність у відношенні до себе при умові себе не існуючого (тобто як вид не буття). Таким чином, ми можемо утворити і інші компоненти (3, 4, 5, 6, 7, 8).

Неозброєним оком ми можемо помітити, що утворені та розроблені зазначені вектори наукових пошуків, які були представлені на початку цього пункту (1. Віртуальна реальність як один із видів реальності 2. Віртуальна реальність як вид буття. 3. Віртуальна реальність як вид не буття), що утворилися шляхом виокремлення 1, 2 та 3 граней багатогранника віртуальної реальності. Звісно, ми розуміємо, що це лише це лише частина великої роботи, яку необхідно продовжити. Метою нашого дослідження не є розкриття усіх граней, а у фокусуванні цілісності, яка дасть можливість з цих же позицій подивитися на сучасну людину.

Список використаних джерел

1. Грязнова Е. В. Виртуальноинформационная реальность в

системе «Человек Универсум»: дис. ... д.филос.н.: 09.00.08 / Елена Владимировна Грязнова. – Нижний Новгород, 2006. – 372 с.

2. Моисеев В. И. Логика всеединства / Моисеев В. И. – М.: Изд-во «ПЕР СЭ», 2002. – 415 с.

3. Моисеев В. И. Логика открытого синтеза [Электронный ресурс] / В. И. Моисеев. – СПб.: ИД «Мирь», 2010. – Презентация монографии проф. В. И. Моисеева в Доме Лосева. – Режим доступа: http://neoallunity.ru/1/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=100013#

4. Моисеев В. И. Курс видеолекций по логике всеединства [Электронный ресурс] / В. И. Моисеев // Философия неовсеединства. – Режим доступа: http://neoallunity.ru/1/index.php?option=com_content&view=article&id=40&Itemid=100012

5. Медоваров М. «Парменид» Платона в интерпретациях неоплатоников и А. Ф. Лосева [Электронный ресурс] / М. Медоваров. – Режим доступа: <http://www.platonizm.ru/content/medovarov-m-parmenid-platona-v-interpretatsiyah-neoplatonikov-i-af-loseva>

6. Вахитов Р. Р. Онтологический структурализм евразийцев (резюме доклада в Доме А. Ф. Лосева 14.04.2011 г.) [Электронный ресурс] / Р. Р. Вахитов. – Режим доступа: <http://www.losev-library.ru/index.php?pid=6652>

References

1. Gryaznova E.V. Virtualnoinformatsionnaya realnost v sisteme «Chelovek Universum»: dis. ... d.filos.n.: 09.00.08 / Elena Vladimirovna Gryaznova. – Nizhniy Novgorod, 2006. – 372 s.

2. Moiseev V.I. Logika vseedinstva / Moiseev V.I. – M.: Izd-vo «PER SE», 2002. – 415 s.

3. Moiseev V.I. Logika otkryitogo sinteza [Jelektronnyj resurs] / V.I. Moiseev. – SPb.: ID «Mir'», 2010. – Prezentatsiya monografii prof. V.I. Moiseeva v Dome Loseva. – Rezhim dostupa: http://neoallunity.ru/1/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=100013#

4. Moiseev V.I. Kurs videolektsiy po logike vseedinstva [Jelektronnyj resurs] / V.I. Moiseev // Filosofiya neovseedinstva. – Rezhim dostupa: http://neoallunity.ru/1/index.php?option=com_content&view=article&id=40&Itemid=100012

5. Medovarov M. «Parmenid» Platona v interpretatsiyah neoplatonikov i A.F. Loseva [Jelektronnyj resurs] / M.Medovarov. – Rezhim dostupa: <http://www.platonizm.ru/content/medovarov-m-parmenid-rlatona-v-interpretatsiyah-neoplatonikov-i-af-loseva>

6. Vahitov R.R. Ontologicheskii strukturalizm evraziytsev (rezyume doklada v Dome A.F. Loseva 14.04.2011 g.) [Jelektronnyj resurs] / R.R. Vahitov. – Rezhim dostupa: <http://www.losev-library.ru/index.php?pid=6652>

Zhurba M.A., doctor of philosophical sciences, head of the department of philosophical and humanitarian disciplines of the Institute of Chemical Technologies of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Ukraine, Rubizhne), zna_3@rambler.ru

In search of The All: return to ancient sources

In the research, relying on V. Moiseyev's method of logical and philosophical reconstruction of all-in-oneness, which he used during his analysis of Platon's dialogue «Parmenides», the attempt to explain the mechanism of formation of multi-vectorial structures of understanding of virtual reality is made. It is noted that in attempt to imagine projections of The All, it is necessary not simply to consider any part of it, – a certain system, the structure of separation of projections from the whole is necessary. It is underlined that the use of this method will allow to deepen understanding of the hidden integral matrix of possible variations of virtual reality. It is emphasized that according to this method, each concept is understood as a source of its various projections, therefore considering these projections it is possible to reproduce the integral picture. It is underlined that the similar approach, which is applied to understanding of virtual reality, opens the way to nonconventional consideration of problems of modern ontology and epistemology and also gives opportunity to get closer to the hidden matrix of possible variations of virtual reality.

Keywords: virtual reality, the method of logical and philosophical reconstruction of all-in-oneness, The All, synthesis, projection, whole.

Журба Н. А., доктор философских наук, заведующий кафедрой философских и гуманитарных дисциплин, Институт химических технологий Восточноевропейского национального университета им. Владимира Даля (Украина, Рубежное), zna_3@rambler.ru

В поисках Единого: возвращение к античным источникам

Опираясь на метод логико-философской реконструкции всеединства В. Моисеева, примененный им при анализе диалога Платона «Парменид», в

исследовании была предпринята попытка объяснить механизм образования разноректорных структур понимания виртуальной реальности. Отмечено, что при попытке представить проекции Единого, необходимо не просто рассмотреть любую его сторону, – нужна определенная система, структура вырезания проекций из целого. Подчеркнуто, что использование этого метода позволит несколько углубить понимание скрытой целостной матрицы возможных вариаций виртуальной реальности. Отмечено, что в соответствии с этим методом каждое понятие понимается как источник различных его проекций, поэтому рассматривая эти проекции возможно воспроизвести целостную картину. Подчеркивается, что подобный подход, применяемый к пониманию виртуальной реальности, открывает путь к нетрадиционному рассмотрению проблем современной онтологии и гносеологии, а также предоставляет возможность приблизиться к скрытой матрице возможных вариаций виртуальной реальности.

Ключевые слова: виртуальная реальность, метод логико-философской реконструкции всеединства, Единственное, синтез, проекция, целое.

* * *

УДК 167.7

Чернова Л. П.

кандидат философских наук, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Київ), lp_chernova@mail.ru

ФІЛОСОФСЬКИЙ СЕНС СУЧАСНОЇ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ

Розглядається філософський сенс сучасної наукової картини світу з позиції логіки сенсу, яка дає можливість додатково об'ємно розглядати ті складні явища сьогодення, котрі самі по собі вже не сприймаються, більше того, можуть призводити до оманливих висновків.

Ключові слова: філософський сенс, сучасна наукова картина світу, логіки сенсу.

Ми живемо в епоху глобалізації та ідеології постмодернізму. Глобалізація – прояв дій планетарного людства в єдиному часі-просторі нової, по суті, ще не відомої, штучної технобіосфери. Що ж до ідеології постмодернізму, то вона реалізується в широкому спектрі проявів – від втрати відчуття цілісності світу до спокус зняття всіх заборон. Це спричинює наростання у людини розгубленості, втрати смислу власного існування, причому в загрозливих розмірах. Причини тут різні: як недосконале знання тих нових процесів та явищ, котрі з шаленою швидкістю наповнюють людське життя, так і невиважене ставлення до них.

Виникає нагальна необхідність того, що можна означити як «просвітництво сенсу», тобто такого людського розуміння і світосприйняття, котре одночасно зорієнтоване і на пізнання законів універсуму (світу як цілісності), і на відповідне їх коректне, «контрабсурдне» використання. Підкреслимо, що, по-перше, це має бути просвітництво саме того переважаючого людського загалу, котрий керується доброю волею, вірить у можливість справедливості та існування істини, але схильний до самонавіювань і вєрекань у швидко-але та остаточному розв'язанні своїх проблем, здебільшого науково-технологічним шляхом із радикальним «перевітворенням» існуючого природного світу. По-друге, тут не можна ставити під сумнів як реальність фізичних, хімічних, біологічних тощо законів природи, так і необхідність їх використання людиною у процесі творення свого «дому» – штучної технобіосфери. Однак варто пам'ятати про спрямованість і, особливо, масштаби застосування цих законів, коли вони, виступаючи як виразники властивостей певних сфер буття, починають загрожувати існуванню інших його сфер, більш вразливих і крихких – органічної та духовної. По-третє, йдеться про просвітництво особливого типу, провідниками